DIN EXPERIENȚA SPECIALIȘTILOR

Pasa, element de bază în jocul constructiv-colectiv

Dacă analizăm un meci, putem observa că numărul paselor întrece cu mult numărul celorlalte procedee tehnice.

Importanța paselor corect executate din punct de vedere tactic reiese din aceea că pasele favorizează avansarea echipei pînă în apropierea porții adverse și că din pase se trage la poartă cu mai mare eficacitate.

În meci, cele mai multe pase se efectuează fie după o prealabilă preluare, fie direct, însă, în majoritatea cazurilor din mișcare, din viteză mai mult sau mai puțin pronunțată.

Pentru ca pasele să realizeze cerințele reale ale jocului, trebuie ca exersarea lor să se facă în permanentă mișcare, în condiții cît mai variate, în viteză și cu schimbări de ritm. Exersarea paselor în aceste condiții, obișnuiește jucătorii cu aprecierea variației de distanță, cu aprecierea mișcărilor coechipierului care se deplasează în alergare, le formează îndemînarea și abilitatea de a pasa în aceste condiții, lucru care influențează pozitiv asupra eficacității jocului lor .

O atenție deosebită trebuie acordată paselor din preluare. De altfel, în meci, în majoritatea situațiilor, pasele se efectuează după o prealabilă preluare executată cu piciorul, cu pieptul, sau cu capul.

Preluarea și pasarea mingii reprezintă o înlănțuire de procedee care nu necesită mari dificultăți în execuție. De asemenea, în antrenament, exercițiile de preluare-pasare sînt ușor de efectuat dacă se execută din poziții statice, cu pase moi, și dacă jucătorii așteaptă mingea la picior. Dar în timpul jocului, în condiții mereu schimbătoare, de mișcare variată, în poziții neobișnuite, în lupta cu adversarul și în stare de efort întens și de oboseală, preluarea-pasă nu este de loc ușor de realizat. De aceea exercițiile de preluare-pasă, trebuie în așa fel alcătuite încît jucătorii să simtă unele dificultăți în execuții. De exemplu, pasa trebuie executată cu atîta forță încît cel căruia îi este destinată, să simtă dificultatea preluării.

Acest complex, preluare-pasă, trebuie executat la antrenament din toate pozițiile care se pot întîlni în timpul jocului, din mișcare, cu viteză variabilă și în diferite direcții.

Precizia stă la baza jocului constructiv și obținerea acesteia depinde de perfecționarea paselor. Acesta este motivul pentru care am considerat necesar să prezentăm unele metode și mijloace de formare și perfecționare a preciziei transmiterilor. Menționăm, că atunci cînd vorbim de precizia transmiterilor, nu ne referim numai la precizia paselor executate cu piciorul, ci la toate transmiterile și anume la pasarea mingii cu capul, la aruncarea mingii de la margine și aruncarea mingii de către portar, precum și la toate procedeele de pasare.

Precizia se formează prin lucru individual, prin exerciții la perete, la diferite ținte, în condiții mai ușoare, precum și prin exerciții în 2, 3 sau mai mulți jucători.

Precizia se perfecționează prin îngreunerea treptată a condițiilor în care procedeul de pasare se execută și anume :

— mărirea ritmului de execuție;
— mărirea numărului de repetări;
— exersare în condiții de opunere activă;
— mărirea și micșorarea distanțelor la care urmează să fie transmisă mingea.

Exersarea individuală, exercițiile în doi și trei, exercițiile sub formă de joc sînt mijloace eficace de perfecționare a preciziei.

De asemenea, un lucru important care trebuie să ne călăuzească atunci cînd lucrăm pentru îmbunătățirea preciziei constă, în renunțarea la exersările statice și trecerea directă la exerciții prin care se urmărește adaptarea pentru necesitățile reale și stricte ale jocului.

În etapa de perfecționare cînd se lucrează cu jucători avansați, considerăm cu unele metode nu-și mai găsesc utilitatea. În această etapă preocupările trebuie îndreptate spre aspectul tactic al paselor. De asemenea, corectarea, trebuie să vizeze mai mult latura tactică a paselor și mai puțin cea tehnică. Eliminarea deficiențelor tehnice la jucătorii avansați trebuie să facă obiectul muncii independente a acestora, antrenorul avînd în cazul de față, rol de îndrumător.

După părerea noastră jucătorul care activează în categorii superioare, incapabil să efectueze în meci o pasă corectă sub aspect tehnic, nu va putea contribui la dezvoltarea unui joc constructiv.

După ce jucătorii și-au format pre-

O „foarfecă" executată cu multă corectitudine

cizia transmiterilor în condițiile amintite, obțin multă îndemînare în pasele din mișcare sau din viteză. Dar acest lucru nu este suficient pentru a contribui la mărirea eficacității jocului. Echipa în apărare ridică continuu probleme, din ce în ce mai grele, pe care jucătorii echipei în atac și în special înaintașii trebuie să le rezolve în fracțiuni de secundă.

Se va pune accent pe perfecționarea paselor care produc surpriză și derută în rîndul apărătorilor adverși. De exemplu : pasele cu efect, date cu interiorul sau exteriorul, grație cărora mingea ocolește adversarul interpus pe direcția de pasare, pasele fentate ; pasele din lovituri fără pendulare ; pasele cu călcîiul; pase directe prin simpla deviere a mingii ; pase cu latul piciorului executate prin spatele piciorului de sprijin.

INDICAȚII CU PRIVIRE LA UTILIZAREA PASELOR

Folosirea în timpul meciului, a diferitelor procedee de pasare, este determinată de situația tactică, de realizarea unor sarcini tactice dinainte stabilite, de stilul de joc al echipei. Tactica modernă pretinde cunoașterea din partea jucătorilor a tuturor procedeelor de pasare, dar în meci utilizarea lor depinde de o serie de considerente tactice. Jucătorii trebuie să știe cînd și în ce situații pot fi folosite pasele scurte, cînd și în ce situații pot fi efectuate pasele lungi.

Pasa scurtă și rapidă trebuie utilizată în cazul apărărilor aglomerate, cînd se acționează pe spații mici, precum și în jocul de combinații. În schimb, pentru a realiza un contraatac eficace sau cînd situația necesită schimbarea jocului de pe o parte pe alta a terenului, sînt indicate *pasele lungi*. De asemenea, pasa lungă transmisă în adîncime sau pe diagonală, este indicată și atunci cînd în linia de atac avem jucători rapizi, cu forță de pătrundere, sau cînd apărarea adversă este dezorganizată.

Pasa în adîncime poate fi folosită în zona de finalizare. Asemenea pase sînt mai greu de interceptat de apărător, întrucît acesta trebuie să execute în prealabil, o întoarcere de 180° și apoi să se deplaseze rapid după minge. În faza de finalizare, pasa transmisă pe jos și în adîncime creează cele mai mari posibilități de concretizare a acțiunilor de atac.

Pasa dată *înapoi* poate fi folosită în diferite scopuri. La finalizarea atacului acest procedeu poate fi decisiv. De exemplu, un atacant care pătrunde prin lateral spre direcția porții, este întîmpinat întotdeauna de un apărător advers. În această situație și pentru a nu risca eșuarea acțiunii, este indicată o pasă înapoi spre un partener care — venind în plină viteză — poate finaliza cu mai multe șanse, faza creată de primul jucător. Pasa înapoi la mijlocul terenului sau în apropierea zonei de finalizare a adversarului, servește cursivității jocului și menținerii mingii în posesia echipei care atacă. În acest caz, jucătorul care primește o astfel de pasă are o mai mare libertate de acțiune, avînd totodată perspectiva întregului teren dinaintea lui.

Pasa laterală are ca scop transmiterea mingii către un coechipier aflat într-o poziție tactică favorabilă continuării atacului. Exagerările în folosirea paselor înapoi sau laterale frînează dezvoltarea jocului rapid, mărind în schimb posibilitățile de organizare a echipei care se apără.

În timpul desfășurării acțiunilor de atac, sensul paselor este determinat și de poziția adversarului, precum și de formele de apărare folosite de echipa adversă. De asemenea, pasa la picior se mai folosește și în situația cînd apărătorul advers aplică marcajul strict. În acest caz, jucătorul căruia i se pasează nu va reține mingea, ci va efectua numai o simplă deviere a mingii spre un spațiu liber, unde a pătruns unul din partenerii apropiați.

Pasa la întîlnire sau pe *poziție viitoare* se transmite într-un loc unde partenerul lansat intră în posesia mingii fără a întîmpina intervenția directă a adversarului. Acest procedeu se folosește în cazul cînd echipa adversă adoptă apărarea strictă sau cînd vrem să depășim un apărător pe un spațiu mai mic.

Reușita pasei la întîlnire este determinată de viteza jucătorului care primește mingea, precum și de înțelegerea reciprocă dintre jucătorii care sînt angrenați în faza respectivă.

Pe scară tot mai largă se folosesc pasele tari sau, cum li se mai spune „pasele șutate". De fapt, acest procedeu caracterizează pe jucătorii bine pregătiți. Ele prezintă avantajul că micșorează posibilitățile de interceptare din partea apărătorilor adverși cărora le creează în același timp, mari dificultăți în momentul contactului cu mingea și în dirijarea ei. Mai cu seamă în zona de finalizare, pasa șutată spre interiorul suprafeței de pedeapsă prezintă mari avantaje.

În aceeași ordine de idei se mai poate menționa că centrările cu boltă sînt înlocuite cu pase șutate.

Jucătorii trebuie să folosească toate procedeele de pasare. Ar fi o greșeală dacă s-ar impune jucătorilor folosirea unui singur procedeu. Situațiile de joc diferă de la un moment la altul, iar măsurile echipei adverse neașteptate, de unde necesitatea folosirii acelor procedee de pasare care rezolvă favorabil fazele respective de joc.

Sînt echipe care folosesc un sistem propriu de pase sistem ce caracterizează jocul întregii echipe și care prezintă avantajul unei mai bune înțelegeri tactice între jucători, contribuind la omogenizarea tactică a echipei.

Conf. univ. N. ROȘCULEȚ

Cum pot contribui arbitrii la îmbunătățirea calității fotbalului

Este recunoscut că unul dintre factorii cei mai importanți în acțiunea de îmbunătățire a calității jocului îl constituie arbitrajul. Rolul arbitrilor de fotbal este acela de a asigura desfășurarea în bune condițiuni a spectacolului sportiv.

Pentru a duce la bun sfîrșit sarcina ce-i revine în cursul celor 90 de minute de joc, arbitrul este dator mai întîi să cunoască la perfecție regulamentul jocului și toate deciziile F.I.F.A. În același timp, el trebuie să fie un cunoscător al fotbalului propriu zis (de aceea se recomandă ca arbitrii să fie recrutați din rîndul foștilor jucători de fotbal). Un arbitru care a jucat fotbal poate aprecia mult mai ușor și mai corect dacă unele greșeli ale jucătorilor au fost comise cu intenție sau fără. Se știe că art. 12 din regulament — „greșeli și incorectitudini" — pedepsește în mod expres anumite încălcări, numai dacă sînt făcute în mod intenționat. Alte infracțiuni trebuie pedepsite chiar dacă fapta nu s-a împlinit, dar a existat numai intenția jucătorului de a o face (de exemplu, se acordă o lovitură liberă dacă un jucător :

— lovește sau încearcă să lovească un adversar ;

— pune piedică unui adversar sau încearcă să-i provoace căderea...

Un alt aspect care dovedește măsura în care arbitrii pot sprijini munca antrenorilor și implicit creșterea calitativă a fotbalului, îl constituie modul în care ei înțeleg sistemele moderne de joc utilizate de echipe. Astfel, se știe că unele echipe utilizează tactica apărării supraaglomerate, în care echilibrul dintre apărare și atac se realizează prin mărirea razei de acțiune a unor jucători din mijlocul terenului, care trebuie să participe și la apărare și la atac, precum și prin utilizarea extremelor și la acțiunile pregătitoare, nu numai la finalizare. Unul din procedeele tehnice de străpungere a apărării supraaglomerate îl constituie așa numitul „un-doi", în care doi atacanți, apropiați unul de celălalt, își pasează reciproc mingea — în viteză — pe lîngă apărătorul venit să-i atace, creînd posibilitatea ca un coechipier să pătrundă liber în dispozitivul de apărare advers. Dacă arbitrii nu vor fi atenți spre a aprecia dacă la pasarea mingii, atacantul care o primește se afla sau nu în poziție de ofsaid, ei vor opri jocul, împiedicînd executarea unui procedeu tehnic corect și foarte eficace. În acest fel, strădaniile depuse de antrenori în cursul antrenamentelor sînt irosite, iar cursivitatea jocului și spectacolul propriu zis sînt împiedicate.

Colaborarea arbitrilor cu antrenorii la procesul de instruire a jucătorilor trebuie să se manifeste și pe tărîm disciplinar. De felul cum arbitrul știe să stăpînească pe cei 22 jucători, depinde în mare măsură asigurarea calității superioare a jocului prestat de aceștia. Arbitrul trebuie să privească cu atenție și mult discernămînt maniera de joc și comportarea fiecărui jucător. El trebuie să frîneze chiar „din față" tendința de joc brutal, care, privită cu toleranță, poate duce la degenerarea jocului. De asemenea, este dator să asigure cursivitatea jocului atunci cînd jucătorii utilizează forța fizică în mod corect. Oprirea jocului la orice atac corect cu corpul timorează pe jucători și îi determină pe cei mai bine dotați din punct de vedere fizic, să renunțe la utilizarea unei arme eficace — permisă de regulament și atît de bine folosită de unii jucători de fotbal străini (englezi, germani, unguri etc.).

Pe această linie se înscrie și necesitatea aplicării prevederilor regulamentare în mod uniform de către toți arbitrii.

Dacă faze identice de joc sînt interpretate diferit de arbitri (una penalizată, iar alta nu) jucătorii vor fi dezorientați și în acest fel li se îngreuiază procesul de asimilare a unor procedee tehnice avansate. Un exemplu caracteristic îl oferă unii arbitri care penalizează atacul prin alunecare, executat corect, considerîndu-l „joc periculos".

Lipsuri în pregătirea teoretică a unor jucători se mai văd și în felul cum aceștia apreciază, în fazele de joc din apropierea porții, atacul asupra portarului. Din lipsă de curaj, sau din dorința de a evita „complicații personale", unii arbitri penalizează cu multă ușurință orice atac asupra portarului (în special cînd e vorba de portarul echipei gazdă !), în ciuda prevederilor regulamentare care indică precis situațiile și condițiile în care portarul poate fi atacat corect.

Arbitrii de fotbal trebuie să fie conștienți că pot aduce un aport însemnat la acțiunea de creștere a fotbalului nostru și de aceea ei trebuie să depună o muncă perseverentă pentru îmbunătățirea continuă a pregătirii lor.

ANDREI RĂDULESCU
președintele Colegiului central al arbitrilor de fotbal